

Kadernota 2021 - 2024

Inleiding

Voor u ligt de Kadernota 2021-2024 van de gemeente Den Helder. Bij de start van de huidige bestuursperiode (2018-2022) is ervoor gekozen om de Kadernota op een andere manier op te stellen. Eén van de doelstellingen is de keuze voor een meer inhoudelijk debat in plaats van een overwegend financiële benadering. Daarbij hoort een grotere betrokkenheid van de raad bij de voorbereiding van de Kadernota. In een tweetal sessies is de raad betrokken bij het nagaan van de trends en ontwikkelingen die worden gezien en die van belang zijn voor de gemeente en bij het vormen van ideeën en keuzes die kunnen worden gemaakt. Daarbij is de maatschappelijke impact van belang om keuzes scherp te krijgen. Duidelijke doelstellingen en indicatoren dragen bij aan het volgen van de maatschappelijke effecten. Op deze manier moet de raad kunnen beschikken over een compacte en leesbare Kadernota.

De afgelopen weken zijn we geconfronteerd met een crisis waarvan de omvang en het effect nog moeilijk te overzien zijn. Dat de effecten er zijn voor inwoners, bedrijven en ook voor de gemeente is duidelijk. Sommige gemeenten overwegen daarom een beleidsarme kadernota. Of brengen helemaal geen kadernota uit. Het in de gemeenteraad van maart vastgestelde scenario van Krimp naar Groei is een belangrijke aanleiding om juist wél een kadernota uit te brengen. We hebben een ambitie die we waar willen maken. We willen verder met de ontwikkeling van onze stad. Juist nu investeren in onze stad is ook extra belangrijk, ook voor het behoud van werkgelegenheid. Tegelijkertijd moeten we rekening houden met de directe gevolgen van de coronacrisis. Daar past het voornemen in om € 2 miljoen beschikbaar te stellen voor het Helders steunfonds. Daarmee kunnen maatregelen getroffen worden die de gevolgen van de coronacrisis verzachten en daarmee continuïteit van voorzieningen voor instellingen en bedrijven, en daarmee uiteindelijk onze inwoners, bieden.

Deze kadernota maakt keuzes en biedt inzicht in het financieel perspectief van de gemeente, uitdrukkelijk met de kennis van dit moment. Het vormt een uitgangspunt voor het opstellen van de programmabegroting 2021-2024. Nieuwe inzichten zullen ongetwijfeld de komende maanden ertoe leiden dat het in deze Kadernota geschetste perspectief moet worden bijgesteld. Wanneer we meer zicht hebben op de mogelijke financiële effecten van de crisis en vooral de bijstelling van de verwachte uitkering uit het gemeentefonds, zullen we u daarover informeren.

De Rijksoverheid informeert de gemeenten over de omvang en de verdeling van de uitkering van het gemeentefonds via circulaire in mei, september en december. De meicirculaire wordt gebaseerd op de Voorjaarsnota, de septembercirculaire op de Miljoenennota. Bij het opmaken van deze gemeentelijke Kadernota is de meicirculaire nog niet beschikbaar, maar het is te verwachten dat in de komende circulaire effecten zichtbaar zullen worden van de maatregelen van het Rijk, die mede het gevolg zijn van de coronacrisis. Welke effecten dat zijn en welke gevolgen die hebben voor de uitkering uit het gemeentefonds aan de gemeente Den Helder is ten tijde van het gereedkomen van deze Kadernota nog niet duidelijk. Ook kunnen de uitgaven van de gemeente zelf zich door deze crisis nog zo ontwikkelen dat dit meerjarig negatieve invloed heeft op de financiële positie van de gemeente. In de loop van het jaar zal daar meer helderheid over komen en zal nagegaan worden welk effect dat nog moet hebben op de uiteindelijke begroting.

Blijven investeren

Juist nu vinden wij het belangrijk de gekozen koers vast te houden en te blijven investeren in de stad en haar inwoners en in te zetten op de veerkracht in de samenleving. Hoewel het aantal jongeren dat gebruik maakt van Jeugdhulp niet toeneemt, zijn de kosten wel aanzienlijk toegenomen. De groep met een zware zorgvraag is in omvang

toegenomen. We reserveren in deze Kadernota € 600.000 per jaar, om de daaraan verbonden kosten op te vangen.

De huishoudelijke hulp moet opnieuw worden aanbesteed. Dit zal naar verwachting per 1 januari 2021 tot een tariefstijging leiden. Als gevolg van het abonnementstarief zien wij ook een sterke toename in het gebruik van deze maatwerkvoorziening. Diverse maatregelen zijn binnen het programma getroffen om deze kostenstijging binnen het programma Zorgzame gemeente op te vangen. Ook hierbij geldt echter dat we vooralsnog niet kiezen voor beleidswijzigingen gericht op bezuinigen en daarom ervoor kiezen om hiervoor € 400.000 extra per jaar te reserveren.

De kwaliteit van de openbare ruimte willen we op niveau houden. De iepziekte maakt dat veel bomen gekapt moeten worden. Om deze bomen te kunnen blijven herplanten en invulling te geven aan de onderhoudsopgave van nieuwe woon- en werkgebieden reserveren we structureel € 300.000.

We investeren ook in maatregelen die Den Helder een (nog) fietsvriendelijkere stad maken. Het onderwijs in Den Helder maken we aantrekkelijk voor ouders en leerlingen doordat in het middelbaar onderwijs kinderen een verlengde schooldag wordt geboden.

Van Krimp naar Groei

De arbeidsmarkt van Den Helder heeft onderwijs, gezondheidszorg en openbaar bestuur als belangrijke pijlers. Onderwijsinstellingen, Koninklijke Marine en Noordwest Ziekenhuis hebben een vraag naar arbeidskrachten, die niet altijd gemakkelijk zijn te vinden. De komende jaren stromen door leeftijdsontslag veel werknemers uit, die vervangen moeten worden. Het programma Helders Perspectief geeft hierop perspectief. Ook de woningbehoefte in het land blijft onverminderd groot.

Voor het midden- en kleinbedrijf in onze gemeente is het van belang dat het perspectief op het invullen van de ambitie blijft: een woningaanbod van kwalitatief goede woningen, een aantrekkelijk woonmilieu en voorzieningen die aansluiten bij de behoefte van werknemers die zich in Den Helder (willen) vestigen. Vanuit de samenwerkingsagenda Den Helder - provincie Noord-Holland en het Regioakkoord De Kop Groeit zetten de Kopgemeenten samen in op goede bereikbaarheid, voldoende woningen van de gewenste kwaliteit, energietransitie en een goede aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs. Die ambitie waarmaken vergt de inzet van middelen en menskracht. Deze Kadernota gaat over beide.

Het vraagt extra inzet van de ambtelijke organisatie om woningbouwplannen op beschikbare locaties te faciliteren en nieuwe woningbouwlocaties voor te bereiden. Tegelijkertijd is aan de implementatie van de Omgevingswet een transitieopgave verbonden om in 2021/2022 een robuust Omgevingsplan te kunnen vaststellen. Het helpen waarmaken van de ambities van het bedrijfsleven verbonden aan de offshore sector en van bedrijven werkzaam voor de Koninklijke Marine vergt veel overleg, lobby en informatie-uitwisseling met andere overheden om de benodigde ontwikkelruimte te creëren en de bereikbaarheid van Den Helder te vergroten.

In de dienstverlening naar de inwoners zien we twee trends die investeringen vergen. De eerste is digitalisering: het meer/beter digitaal ontsluiten van informatie en het zoveel mogelijk digitaal beantwoorden van vragen en leveren van producten. De tweede is het wijkgericht werken; de informatie halen en brengen naar de inwoners in de wijk. Het wijkgericht werken biedt zicht op wat speelt in de wijk, omdat de gemeente er zelf ook is. Om dit alles waar te kunnen maken is voor de extra inzet van de organisatie in deze Kadernota een ruimtevrager van € 900.000 in formatie en opleidingen opgenomen.

Ruimtevragers naar aanleiding van de informatieavond van 12 maart 2020

In het voorbereidingsproces van de Kadernota is op 12 maart 2020 een raadsinformatieavond gehouden over de ruimtevragers. Vanuit de fracties, het college en subsidievragers zijn daarvoor ruimtevragers aangedragen. Niet al die ruimtevragers ziet u terug in deze Kadernota. Sommige wensen en ideeën, zoals die voor het opwaarderen van buurten in Stad binnen de Linie, zijn niet financieel vertaald. De gemeentelijke begroting laat geen ruimte voor nieuwe grote investeringen buiten de reeds vastgestelde prioriteiten.

Andere ruimtevragers, zoals het uitvoeringsplan eenzaamheid, vragen geen additionele middelen, want deze kunnen met bestaande middelen worden uitgevoerd. Andere voorstellen worden soms al op andere wijze uitgevoerd en zijn dan ook niet in de toen ingediende vorm verwerkt. Zo is bekend dat de scholen steeds meer aandacht geven aan de sociale en digitale weerbaarheid van de jeugd. Initiatief vanuit de gemeente om projectmatig het belang daarvan onder de aandacht te brengen, achten wij dan ook niet nodig.

Het subsidieverzoek van het Reddingmuseum komt niet terug in deze Kadernota omdat uit gesprekken met de Raad van Toezicht is gebleken dat de benodigde inzet op andere wijze kan worden gerealiseerd.

Ten slotte zijn projecten ingediend die nog niet voldoende zijn uitgewerkt. Zo willen wij een stapeling van projecten en maatregelen gericht op zorg voor jeugd en ouderen voorkomen. De komende periode willen we, conform het Beleidskader Sociaal Beleid, inzetten op preventie en vroegsignalering en daarop, vanuit de beschikbare middelen, gericht investeren. Binnen het programma Zorgzame gemeente zijn hiervoor middelen gereserveerd.

Trends

- Inwoners willen steeds meer zeggenschap over hun eigen leefomgeving.
- Data gedreven werken neemt toe.
- Er zijn doelgroepen die niet mee kunnen in de digitalisering. Jongeren hebben andere informatie-behoefte dan mensen die niet en/of minder digitaal zijn.
- De gemeente Den Helder kent veel vacatures voor hoogopgeleiden die moeilijk te vervullen zijn
- Cybercrime neemt verder toe.

Doelen

1. Den Helder kent een stabiel bestuur (raad en college) dat professioneler met elkaar samenwerkt.
2. Den Helder voert beleid doeltreffender uit door beter en transparanter samen te werken met de verbonden partijen.
3. Inwoners en ondernemers ervaren betere dienstverlening van de gemeente Den Helder.
4. De gemeente Den Helder trekt gemakkelijker nieuw personeel aan en houdt bestaand personeel beter vast.
5. Onze inwoners voelen zich meer betrokken bij initiatieven van de gemeente en andere initiatiefnemers in hun leefomgeving.

Doel: 1 2 3 4 5

Den Helder kent een stabiel bestuur (raad en college) dat professioneler met elkaar samenwerkt.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Vertrouwen in het bestuur van de gemeente Den Helder.

2020	2021	2022	2023	2024
Waardering op vijfpuntsschaal (% mate van vertrouwen in manier waarop gemeente wordt bestuurd op basis van 686 deelnemers): heel veel 0%, veel 12%, neutraal (niet veel/niet weinig) 50%, weinig 29%, nauwelijks tot geen 7%. Geen mening 2%.	Waardering op vijfpuntsschaal (% mate van vertrouwen in manier waarop gemeente wordt bestuurd op basis van XX deelnemers): heel veel 5%, veel 20%, neutraal (niet veel/niet weinig) 45%, weinig 20%, nauwelijks tot geen 5%. Geen mening 5%)			

Bron: Via inwonerspanel meten van de waardering op vijfpuntsschaal: % mate van vertrouwen in manier waarop gemeente wordt bestuurd: heel veel, veel, neutraal (niet veel/niet weinig), weinig, nauwelijks tot geen.

Wat gaan we ervoor doen?

- 1.1.1 We werken aan nieuwe werkwijzen in de samenwerking tussen raad en college vanuit een verbeterplan dat de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing in 2020 vormgeeft.
- 1.1.2 Regelmatige peilingen via het inwonerspanel.

Ruimtevragers

Wat	2021	2022	2023	2024
De wens van het Presidium om de realisatie van ideeën uit de Ideeënmarkt mogelijk te maken (kleine maatschappelijke initiatieven). Voorgesteld wordt om het beschikbare budget niet te verhogen om de komende maanden zoveel mogelijk ruimte te houden met het oog op een eventueel wijzigend financieel perspectief.	€ 60.000			

Doel: 1 2 3 4 5

Den Helder voert beleid doeltreffender uit door beter en transparanter samen te werken met de verbonden partijen.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Tevredenheid over de samenwerking en informatievoorziening van de verbonden partijen aan de gemeenteraad.

Bron: Enquête onder raadsleden

Wat gaan we ervoor doen?

- 1.2.1 Twee keer per jaar een speciale raadscommissie Bestuur en Middelen waar de verbonden partijen zich presenteren en rapporteren.
- 1.2.2 We werken aan de bundeling van de ontwikkelcapaciteit die belegd is of was bij Zeestad CV/BV, Port of Den Helder en Den Helder Airport.

Ruimtevragers

Er zijn geen nieuwe ruimtevragers voor dit doel.

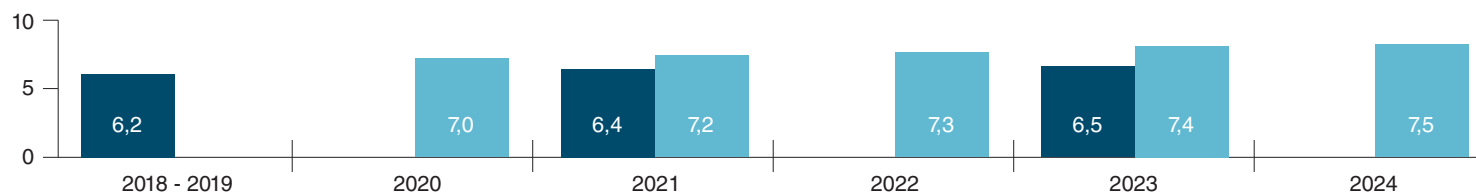
Doel: 1 2 3 4 5

Inwoners en ondernemers ervaren betere dienstverlening van de gemeente Den Helder.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Ondernemers en inwoners

Het gemiddelde rapportcijfer dat **ondernemers** en **inwoners** de dienstverlening van de gemeente geven.

Bron: [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl/). - Bron: [Inwonerspanel Den Helder](#)

Wat gaan we ervoor doen?

1.3.1 We organiseren een laagdrempelige bereikbaarheid voor vragen van bewoners, via steunpunten in de wijk en verbetering van de digitale dienstverlening.

Ruimtevragers

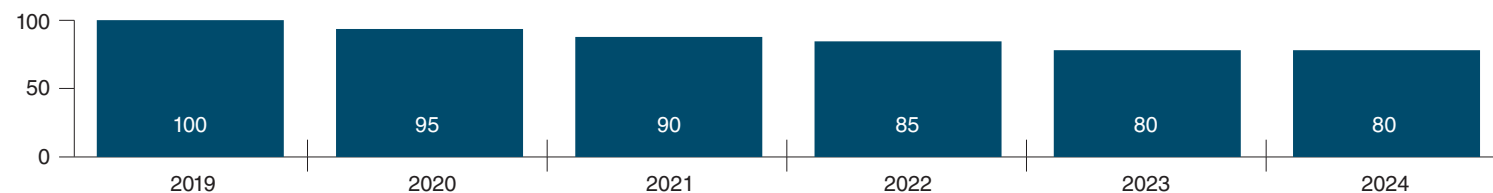
Wat	2021	2022	2023	2024
We willen dat alle stembureaus bij de verkiezingen in 2022 voldoen aan de nieuwe normen voor toegankelijkheid voor kiezers met een beperking. Voor iets wat al moet geen extra middelen beschikbaar stellen (toegankelijkheid). Wel als het nodig is met oog op inclusieve samenleving bovenop het vergroten van de toegankelijkheid van de bureaus (stemmen voor blinden bijv.).	€ 40.000			
Initiatieven vragen soms extra middelen voor externe inzet van deskundigheid om soms tegenstrijdige belangen met elkaar te verenigen en daartoe ruimte in wet- en regelgeving te vinden.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000

Doel: 1 2 3 4 5

De gemeente Den Helder trekt gemakkelijker nieuw personeel aan en houdt bestaand personeel beter vast.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Gemiddeld aantal vacatures binnen de gemeente Den Helder.

Bron: Indexcijfer 2019 = 100. Bron: gemeente Den Helder en personeelsmonitor A&O fonds.

Wat gaan we ervoor doen?

1.4.1 We investeren in de ontwikkeling van de medewerkers.

1.4.2 We verbeteren de arbeidscommunicatie en starten een wervingscampagne in lijn met de programmalijn We zetten Den Helder “in de markt” in het kader van Helders Perspectief.

Ruimtevragers

Wat	2021	2022	2023	2024
De opgaven van Den Helder maken dat de gemeentelijke organisatie moet meegroeien in de veranderende omstandigheden. Daarbij gaat het niet alleen om zaken als de technologische ontwikkelingen en trends in de samenleving. Het scenario ‘Van Krimp naar Groei’ maakt dat de organisatie moet werken aan opgaven die behoren bij een ontwikkelgemeente. Dit vergt, zoals in de inleiding beschreven, dat kwalitatief en kwantitatief geïnvesteerd moet worden in de organisatie. Op een aantal cruciale plaatsen zetten wij extra capaciteit in.	€ 900.000	€ 900.000	€ 900.000	€ 900.000
Wij investeren in de kwaliteit van de medewerkers door extra opleidingen. Verder verwachten wij veel van een traineepool. Hiermee wordt een impuls gegeven aan nieuwe werkwijzen waar onze inwoners steeds meer naar vragen.				

Doel: 1 2 3 4 5

Onze inwoners voelen zich meer betrokken bij initiatieven van de gemeente en andere initiatiefnemers in hun leefomgeving.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Via het inwonerspanel meten we de betrokkenheid van inwoners in 2021 bij het thema energietransitie woningen.

Wat gaan we ervoor doen?

- 1.5.1 Bewoners kunnen direct invloed uitoefenen of hun mening uiten via de gemeentepeler-app (=inwonerspanel).
- 1.5.2 Bij de besluitvorming over de begroting worden verzoeken tot een bijdrage aan maatschappelijke initiatieven afgewogen.
- 1.5.3 De Omgevingswet treedt op 1 januari 2021 in werking. Participatie door bewoners, bedrijven, organisaties etc. is hierin een belangrijke pijler. Vroegtijdig samenwerking vergroot de kwaliteit van oplossingen. Participatie kan hier ook zorgen voor meer draagvlak, betere besluiten en tijdswinst.

Ruimtevragers

Wat	2021	2022	2023	2024
De gemeentepeler-app vergt beheer en er zijn kosten verbonden aan de inzet van het burgerpanel.	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000

Financieel overzicht, (bedragen x € 1.000)

Programma Bestuurlijke vernieuwing	2021	2022	2023	2024
• baten begroting 2020-2023	139.435	141.601	141.383	141.383
• lasten begroting 2020-2023	-36.853	-37.366	-37.009	-37.009
saldo begroting 2020-2023	102.582	104.235	104.374	104.374

Mutaties Kadernota 2021-2024

• autonome ontwikkelingen	769	896	1.315	776
• raadsbesluiten 2020				
• nieuw beleid, exploitatie	-1.070	-970	-970	-970
• nieuw beleid, investeringen				
Totaal mutaties	-301	-74	345	-194
saldo Kadernota 2021-2024	102.281	104.161	104.719	104.180

Trends

- Toenemende wachtlijstproblematiek voor jongeren in de gemeente Den Helder.
- Behoeftte aan laagdrempelig en preventief aanbod voor jongeren.
- Toenemende mate van overgewicht en ongezonde levensstijl bij inwoners, met name onder jongeren.
- Balansverstoring in de samenleving, in verhouding veel ouderen ten opzichte van jongeren om deze doelgroep te kunnen ondersteunen.
- Overbelasting van mantelzorgers en sociaal netwerk.
- Toename van inwoners met problematische schulden en inwoners die leven in armoede.
- De inzet van specifieke kennis en ervaringsdeskundigheid (zoals door mensen met een verstandelijke beperking, ggz-achtergrond, laaggeletterden en ex-verslaafden) neemt toe.

Doelen

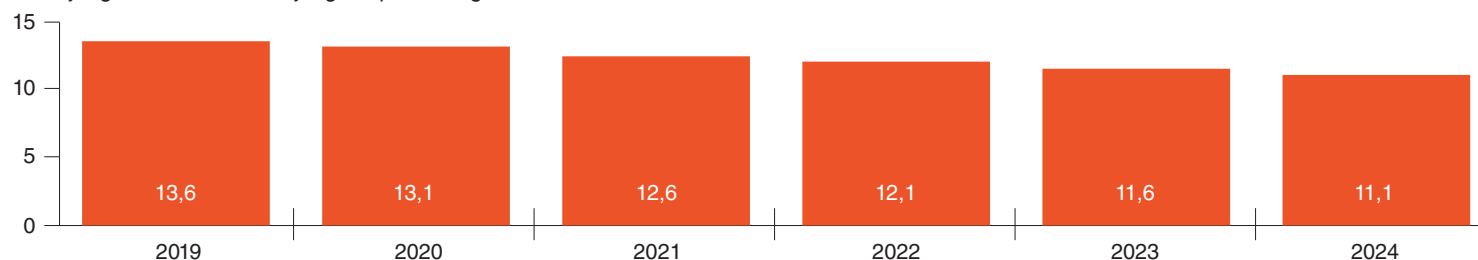
1. Minder jongeren in Den Helder zijn aangewezen op jeugdhulpverlening.
2. Het aantal inwoners met problematische schulden in Den Helder is afgenomen en minder inwoners leven in armoede.
3. Den Helder telt minder werklozen en bijstandsgerechtigden.
4. De zorg voor kwetsbare inwoners is doelmatiger en speelt meer in op hun (zorg)behoefte.

Doel: 1 2 3 4

Minder jongeren in Den Helder zijn aangewezen op jeugdhulpverlening.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal jongeren met indicatie jeugdhulpverlening.

Bron: CBS. Percentage jongeren tot 18 jaar met indicatie jeugdhulpverlening.

Wat gaan we ervoor doen?

- 2.1.1 Aanpakken van (v)echtscheidingen met als doel het voorkomen dat er complexe (echt)scheidingssituaties ontstaan. Een aanpak met inzet van eigen consulenten gericht op voorkomen van Veilig thuismeldingen, uithuisplaatsingen en ondertoezichtstellingen.
- 2.1.2 Brede aanpak gericht op gezondheid en welzijn van de jeugd met daarin ook specifieke aandacht voor oorzaak en gevolg van overgewicht.
- 2.1.3 Integrale aanpak vanuit jeugdzorg, Wmo en participatie. Met de pilot Rondom 18 gedurende twee jaar zetten we in op een toekomstplan voor jongeren 16-27 jaar bij wie de overgang naar volwassenheid met knelpunten vanuit een van de drie invalshoeken gepaard gaat.

Ruimtevragers

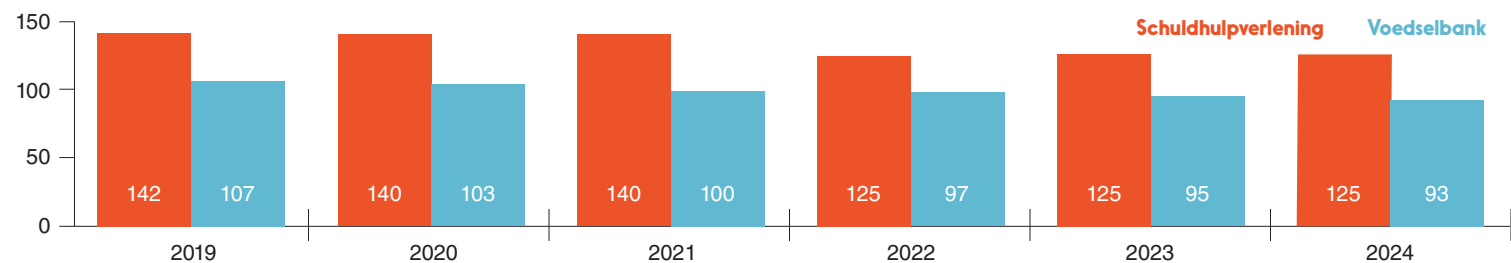
Wat	2021	2022	2023	2024
Vanuit het beleidskader Sport is de komende twee jaar op een integrale inzet op het voorkomen van overgewicht bij kinderen een speerpunt.	€ 20.000	€ 20.000		
Werkwijze vechtscheidingen ontwikkelen die voorkomt dat jongeren in de knel komen.			Door het verleggen van accenten in lijn met het beleidskader Sociaal Beleid maken we ruimte binnen de al beschikbare middelen om hierin te investeren.	
Met de pilot Rondom 18 werken we aan de aanpak jongvolwassenen 16-27 jaar.			Door het verleggen van accenten in lijn met het beleidskader Sociaal Beleid maken we ruimte binnen de al beschikbare middelen om hierin te investeren.	

Doel: 1 2 3 4

Het aantal inwoners met problematische schulden in Den Helder is afgenomen en minder inwoners leven in armoede.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Beroep op schuldhulpverlening en aantal inwoners dat zich aanmeldt bij de Voedselbank.

Bron: eigen registratie: aantal inwoners dat schuldhulpverlening ontvangt.

Bron: Het aantal gebruikers van de Voedselbank wordt gemeten ten opzichte van de landelijke voedselbanknorm per 1/1/19.

Als de norm later verhoogd wordt, dan stijgt hierdoor het aantal klanten. Met dat effect wordt rekening gehouden bij de beoordeling van de meting.

Wat gaan we ervoor doen?

- 2.2.1 Deelname aan het Vroeg Erop Af-team van het Centrum Financieel Fit Den Helder.
- 2.2.2 Integrale aanpak gericht op bundeling en inzet van maatwerk: breed integraal casuïstiek overleg.
- 2.2.3 Crisisinterventies gericht op het voorkomen van geplande woningontruiming of afsluiting van water en energie.
- 2.2.4 Inzet van budget coaching en maatwerk in de duur van budgetbeheer ter voorkoming van onder bewind stelling.
- 2.2.5 Voorlichting geven aan jongeren op scholen binnen onze gemeente.

Ruimtevragers

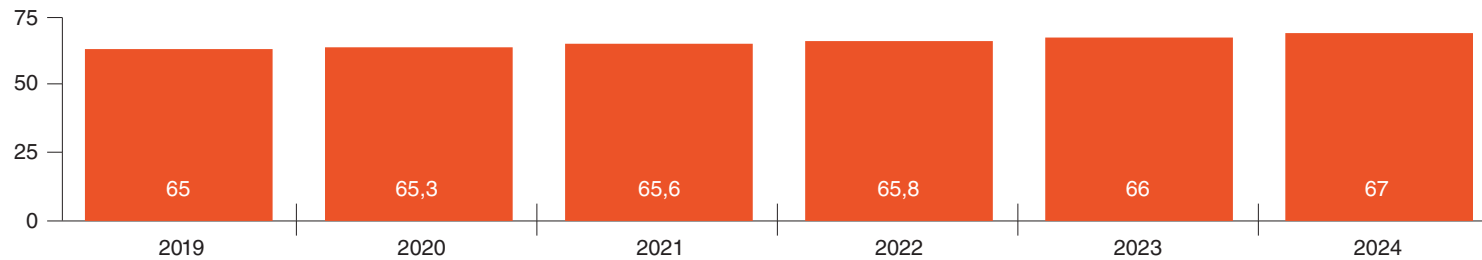
Wat	2021	2022	2023	2024
Subsidiebijdrage voor het Centrum Financieel Fit om het centrum vorm en inhoud te geven en op de kaart te zetten.	€ 100.000	€100.000		

Doel: 1 2 3 4

Den Helder telt minder werklozen en minder bijstandsgerechtigden.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Netto arbeidsparticipatie in Den Helder.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl. Percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.

Wat gaan we ervoor doen?

- 2.3.1 We leiden, in samenwerking met werkgevers en re-integratiebedrijven inwoners met een bijstandsuitkering toe naar werk.
- 2.3.2 Vanuit de bestandsanalyse bijstandsklanten extra focus op leerwerktrajecten in branches met veel werkgelegenheid en een goed toekomstperspectief. Zoals horeca, bouw, ICT, techniek en zorg.
- 2.3.3 Voortbouwen op de succesvolle aanpak JeugdWerkt! voor jongeren van 16 tot 27 jaar: werkervaring, naar school of naar werk.
- 2.3.4 Inrichten van een traject dat de zelfredzaamheid van alleenstaande ouders vergroot en hen uit sociaal isolement haalt.
- 2.3.5 Stimulatie van deeltijdwerk. Inwoners die al deeltijdinkomsten hebben begeleiden in het verkrijgen van meer uren, waardoor zij financieel in een betere positie komen.
- 2.3.6 Ouders die een laag inkomen hebben kunnen jaarlijks een 'kindpakket' aanvragen.
- 2.3.7 Ontwikkelen van duale trajecten voor statushouders. Zij doen werkervaring op en ontvangen tegelijkertijd ondersteuning in het praktisch leren van de Nederlandse taal.

Ruimtevragers

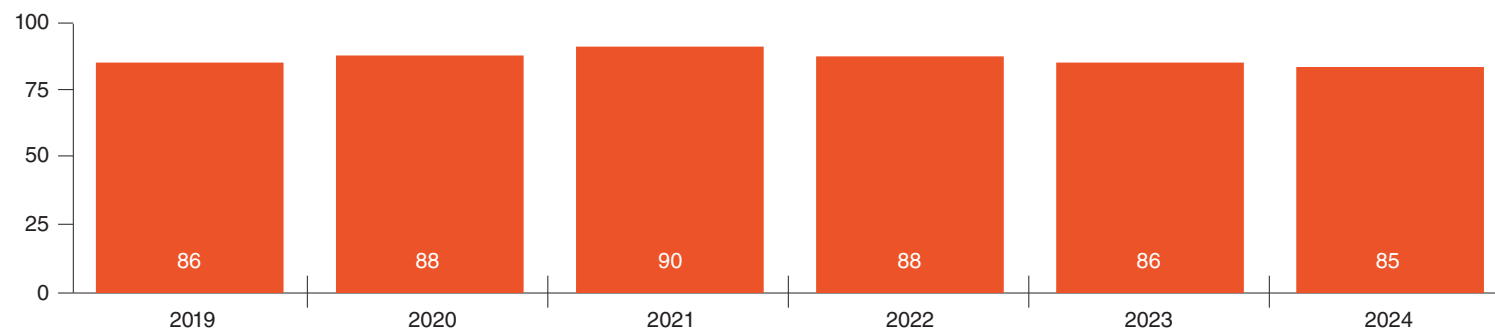
Er zijn geen nieuwe ruimtevragers voor dit doel.

Doel: 1 2 3 4

De zorg voor kwetsbare inwoners is doelmatiger en speelt meer in op hun (zorg)behoefte.

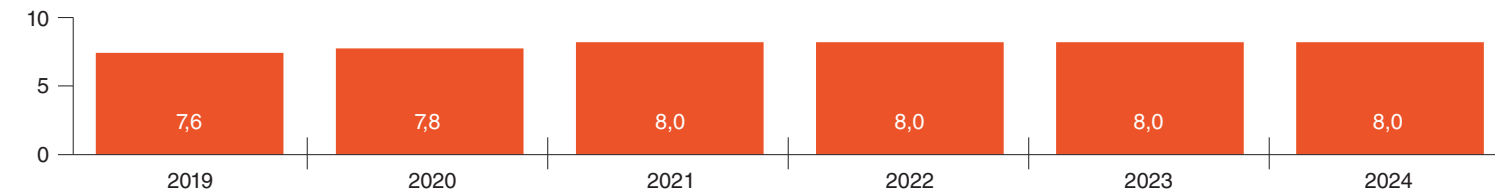
Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal huishoudens met maatwerkvoorzieningen.

Bron: Aantal huishoudens per 1000 huishoudens dat één maatwerkarrangement Wmo binnen het huishouden heeft. Voor de Wmo gegevens (CBS- Monitor Sociaal Domein Wmo) geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op het aantal deelnemende gemeenten in een peilperiode.

Het gemiddelde rapportcijfer dat bij het cliënt ervaringsonderzoek wordt behaald.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl.

Wat gaan we ervoor doen?

- 2.4.1 We brengen de voorzieningen dicht bij de inwoner, in de wijk. Zo kunnen problemen worden voorkomen of sneller en slimmer worden opgelost.
- 2.4.2 We gaan de toegang voor alle hulp- en ondersteuningsvragen wijkgericht aanbieden en organiseren.
- 2.4.3 Via prestatieafspraken gekoppelde subsidies stimuleren we activiteiten gericht op preventie en vroegsignalering.
- 2.4.4 Inzet op sluitende ketens in de zorg (doorgaande lijnen in zorg en veiligheid en in zorg, onderwijs en arbeidsmarkt).

Ruimtevragers

Wat	2021	2022	2023	2024
Uitvoeringsplan wijkgericht werken. Steunpunten in de wijken moeten worden ingericht en medewerkers worden getraind op een brede uitvraag en het opvangen van signalen die preventieve maatregelen vragen. Implementatiekosten om bezetting te garanderen. <i>(financieel verwerkt onder de post 'raadsbesluiten')</i>	€ 280.000	€ 140.000		

Overige ruimtevragers/nieuw beleid in programma Zorgzame gemeente (niet direct verbonden aan doelstelling)

Wat	2021	2022	2023	2024
In 2021 krijgt het uitvoeringsplan voor preventieve maatregelen tegen eenzaamheid vorm: een activiteitenprogramma met daarin clustering van bestaande activiteiten. Dit betreft geen nieuw beleid dat geld kost.				
Medio 2021 wordt de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet inburgering. De implementatie wordt voorbereid. De dekking van de kosten zal plaatsvinden door middel van een specifieke uitkering.				
De dierenambulance wil graag verhuizen naar het terrein van De Helderse Vallei. Samenwerking is mogelijk met de nieuwe locatie voor de Wildopvang. Er is een investering voor huisvesting + ruimte voor kadavercontainers nodig. Investering € 24.000 + € 28.000 (totaal € 52.000). Deze mutatie is financieel verwerkt in programma Leefbare gemeente.	€ 52.000			

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

Programma Zorgzame gemeente	2021	2022	2023	2024
• baten begroting 2020-2023	28.469	28.733	29.160	29.160
• lasten begroting 2020-2023	-97.077	-96.362	-96.031	-96.031
<i>saldo begroting 2020-2023</i>	-68.608	-67.628	-66.872	-66.872
<i>Mutaties Kadernota 2021-2024</i>				
• autonome ontwikkelingen	-1.114	-1.114	-1.114	-1.114
• raadsbesluiten 2020	-280	-140		
• nieuw beleid, exploitatie	-120	-120		
• nieuw beleid, investeringen				
<i>Totaal mutaties</i>	-1.514	-1.374	-1.114	-1.114
saldo Kadernota 2021-2024	-70.122	-69.003	-67.986	-67.986

Trends

- Den Helder kent files tijdens de piekmomenten wanneer veel bezoekers van en naar Texel reizen.
- De marine groeit (meer personeel, schepen, extra bedrijvigheid) als gevolg van kabinetsbeleid.
- Bedrijven zoeken vanwege de energietransitie naar een plek om hun activiteiten op zee uit te voeren.
- Den Helder kent veel vacatures die werkgevers moeilijk kunnen vervullen.
- Den Helder kent betere voorzieningen, een beter imago en trotsere inwoners dan voor de recente stadsvernieuwing.
- De vraag naar woningen neemt toe, met daarin ook een behoefte aan bijzondere woonvormen.

Doelen

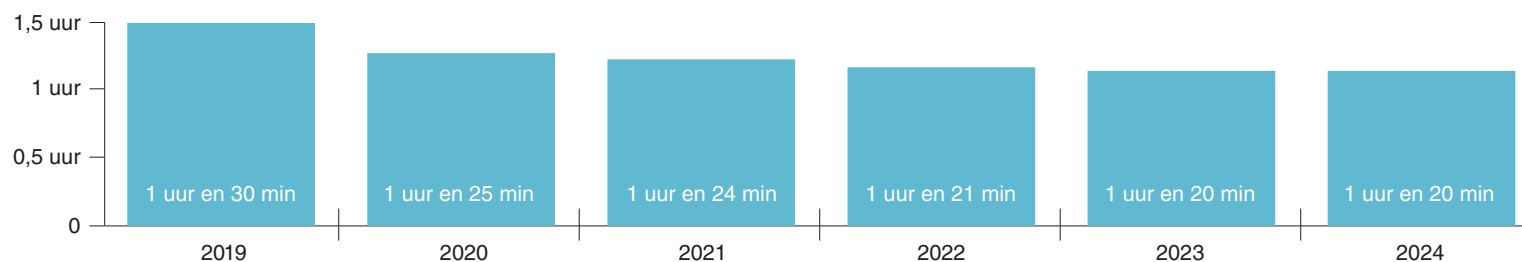
1. Bewoners, forenzen en bezoekers reizen makkelijker en sneller van en naar Den Helder en de omliggende regio.
2. Meer mensen werken in Den Helder.
3. Meer bedrijven vestigen zich in Den Helder.
4. Het aanbod van het (regionaal beroeps-)onderwijs sluit beter aan op de vraag van werkgevers.
5. Het stadshart van Den Helder trekt meer bewoners en bezoekers dan voor de recente stadsvernieuwing.
6. We verbeteren de kwaliteit en omvang van de woningvoorraad zodat meer mensen in Den Helder kunnen gaan wonen.

Doel: 1 2 3 4 5 6

Bewoners, forenzen en bezoekers reizen makkelijker en sneller van en naar Den Helder en de omliggende regio.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Reistijd auto Amsterdam – Den Helder Veerhaven.

Bron: Google maps. Gemiddelde reistijd per auto van Amsterdam cs naar Den Helder veerhaven (TESO) op de vrijdagmiddag tussen 12.00 en 16.00 uur.

Wat gaan we ervoor doen?

- 3.1.1 We zetten in op een lobbytraject bereikbaarheid voor definitief uitsluitel over het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio via de wegen A7, A9, N9, N99 en/of N245. Ook de opties voor een nieuw aan te leggen tracé voor de N77 en de driebaansweg weg voor de N9 worden hierbij meegenomen.
- 3.1.2 We overleggen samen met de provincie Noord-Holland met onder andere NS/ProRail over de verbetering van de spoorverbinding tussen Den Helder en Amsterdam en Den Helder en Haarlem.
- 3.1.3 In het samenwerkingsverband Maritiem Cluster wordt gekeken naar de mogelijkheden voor een betere ontsluiting van de Marinehaven en de TESO-haven voor de langere termijn. In het kader van De Kop Werkt! vindt onderzoek plaats voor no-regretmaatregelen voor de korte en middellange termijn.
- 3.1.4 De maatregelen uit het in medio 2020 vast te stellen uitvoeringsplan fietsvisie Den Helder realiseren.
- 3.1.5 We richten ons op duurzaam en toeristisch vervoer door in te zetten op fietsverkeer en het realiseren van mobipunten (knooppunten voor verschillende vervoerswijzen).

Ruimtevragers

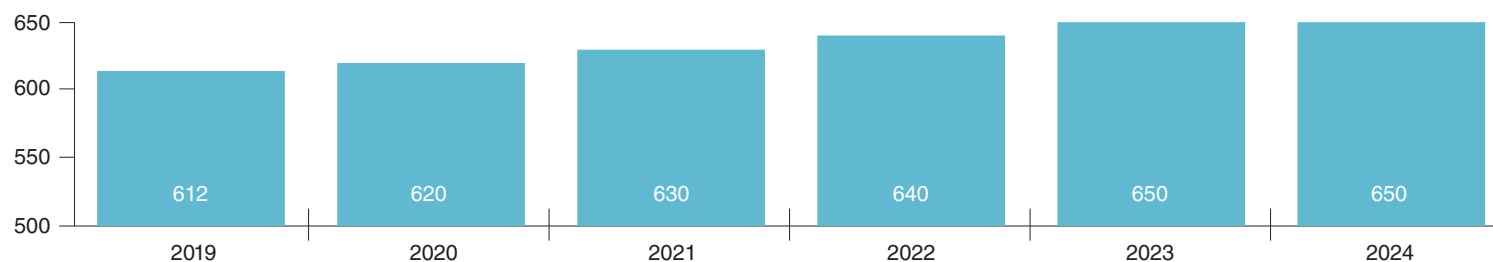
Wat	2021	2022	2023	2024
Den Helder wil een fietsvriendelijke gemeente zijn. In 2021 willen we quick wins realiseren die voortvloeien uit de in de raadsvergadering van 29 juni 2020 vast te stellen visie en het daaraan verbonden uitvoeringsplan.	€ 200.000			
De vraagstukken met betrekking tot verkeer en vervoer vragen externe adviezen van deskundigen.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000

Doel: 1 2 3 4 5 6

Meer mensen werken in Den Helder.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal banen per 1000 inwoners.

Bron: [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl). Aantal banen (vervulde posities) per 1.000 inwoners tussen 15-74 jaar in Den Helder.

Wat gaan we ervoor doen?

- 3.2.1 We zetten Den Helder "in de markt" om van krimp naar groei te gaan (programmaliijn 1 van uitvoeringsplan Helders Perspectief): inzet op het verhaal van Den Helder en het aantrekken en vasthouden van nieuwe werknemers.
- 3.2.2 We creëren kansen voor onze inwoners om een baan te vinden die bij ze past (programmaliijn 2 van uitvoeringsplan Helders Perspectief): samenwerking tussen werkgevers, onderwijs en gemeente.

Ruimtevragers

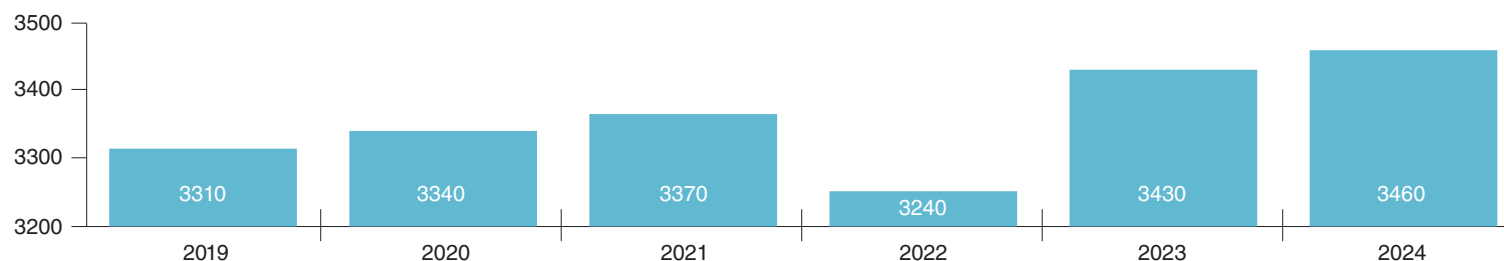
Er zijn geen nieuwe ruimtevragers voor dit doel.

Doel: 1 2 3 4 5 6

Meer bedrijven vestigen zich in Den Helder.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal bedrijven in Den Helder.

Bron: [waarstaategemeente.nl](https://www.waarstaategemeente.nl). Aantal (vestigingen van) bedrijven in Den Helder.

Wat gaan we ervoor doen?

- 3.3.1 We zorgen voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven door ons te richten op een excellente dienstverlening via onder andere het ondernemersloket.
- 3.3.2 Onder andere het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Port of Den Helder en stichting Top van Holland richten zich op het promoten van Den Helder en de regio als aantrekkelijke vestigingsplaats met als doel het aantrekken van bedrijven.
- 3.3.3 Om Den Helder en de Kop als North Sea Energy Gateway (NSEG) steviger in de markt te positioneren wordt de samenwerking met Port of Amsterdam en Amsterdam IJmuiden Offshore Ports (AYOP) gezocht.
- 3.3.4 We zetten in op versterking van haven economie als economische motor voor Den Helder en de regio. Onderdeel daarvan zijn de uitvoering van de in juni 2020 te sluiten Regio Deal Maritiem cluster Kop van Noord-Holland.
- 3.3.5 We richten ons op het verzilveren van kansen voor Koninklijke Marine en de energietransitie. Daartoe wordt de omgevingsvisie voor de haven uitgewerkt: basis daarvoor zijn de scenario's voortkomend uit de strategisch ruimtelijke verkenning die in 2020 wordt uitgevoerd.
- 3.3.6 We bevorderen het lokaal ondernemersklimaat. Zo zetten we een vastgoedmanager in om leegstand in winkelcentra te verminderen en meten we met de ondernemerspeiling de ontwikkeling van het ondernemersklimaat

Ruimtevragers

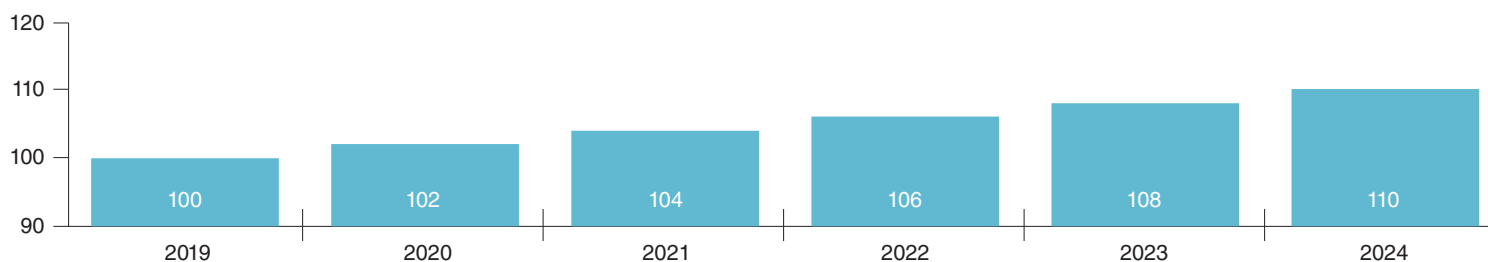
Er zijn geen nieuwe ruimtevragers voor dit doel.

Doel: 1 2 3 4 5 6

Het aanbod van het (regionaal beroeps-)onderwijs sluit beter aan op de vraag van werkgevers.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal afgestudeerden dat blijft werken in de Kop van Noord-Holland.

Bron: (indexcijfer 2019 = 100). Het percentage in de Kop van Noord-Holland afgestuurde mbo'ers dat een baan in de regio vindt direct na het afronden van hun opleiding.

Wat gaan we ervoor doen?

- 3.4.1 We richten ons op het profileren van Den Helder als stad van de maritieme techniek. Buiten het verder uitwerken van het Helders Perspectief is het netwerk van Tech@Connect een belangrijke actor om projecten op te zetten in de maritieme techniek.
- 3.4.2 We intensiveren de samenwerking met het hoger onderwijs (bijvoorbeeld Wageningen Research, KIM en InHolland).
- 3.4.3 Met het opzetten van een Associate Degree voor Maritieme Techniek wordt het onderwijsaanbod verbreed.
- 3.4.4 Voor werkzoekenden en werkenden zonder startkwalificatie zoeken we kansen door het verwerven van praktijkverklaringen.
- 3.4.5 Door inzet van een subsidie voor een community college willen we jongeren hun burgerschapsvaardigheden laten ontwikkelen en hun horizon verbreden.

Ruimtevragers

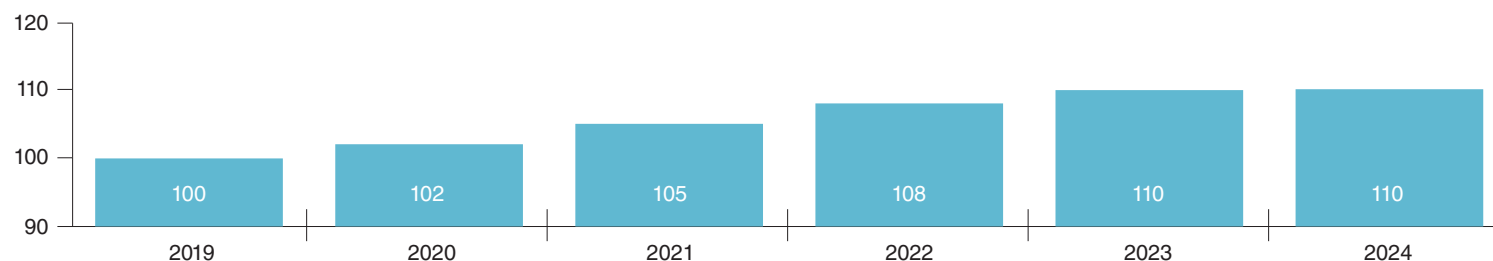
Er zijn geen nieuwe ruimtevragers voor dit doel.

Doel: 1 2 3 4 5 6

Het stadshart (inclusief Willemsoord) van Den Helder trekt meer bewoners en bezoekers dan voor de recente stadsvernieuwing.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Bezoekersaantallen Stadshart (inclusief Willemsoord) (indexcijfer 2019 = 100).

Bron: metingen door stichting Top van Holland.

Wat gaan we ervoor doen?

- 3.5.1 Inzet op realisatie van projecten in het stadshart: ontwikkeling Koningsstraat en Spoorstraat, de ontwikkeling V&D-pand en Kroonpassage, Brug Zuidstraat-Willemsoord, afronding stadspark en de verbinding van het stadshart aan de zee realiseren via de realisatie van het project Sea-Saw.
- 3.5.2 Ontwikkeling van het stadhuis in de gebouwen 66 en 72 op Willemsoord.
- 3.5.3 Op Willemsoord wordt ingezet op de realisatie van de visie op het gebied Willemsoord Noord, de aanpassing van de entree van Willemsoord, de ontwikkeling van horecacluster de Kleine Werf, de Boerenverdrietsluis ombouwen tot schutsluis en de ontsluiting van Willemsoord via Buitenveld mogelijk maken.
- 3.5.4 Benutten van Willemsoord als evenemententerrein voor European Maritime Day 2021.

Ruimtevragers

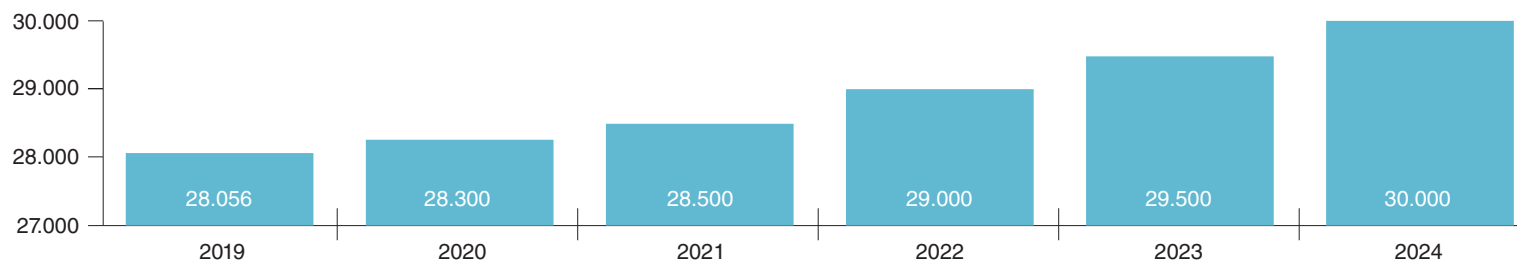
Wat	2021	2022	2023	2024
In de raadsinformatiebrief 2019-034427 is ingegaan op de wens om naast de ondernemers ook particuliere woningbezitters in Keizersstraat, Spoorstraat en Beatrixstraat voor een subsidie voor gevelrenovatie in aanmerking te laten komen. De noodzaak om het aantal ruimtevragers beperkt te houden met het oog op mogelijke veranderingen in het financieel perspectief is aanleiding om in de kadernota hiervoor nog geen middelen beschikbaar te stellen.				
De aanleg van de nieuwe brug van kruispunt Beatrixstraat/Westgracht naar Willemsoord waarvan de kosten al gedekt zijn, vergt in aansluiting daarop ook een aanpassing in de wandel- en fietsroute over Willemsoord (krediet € 377.000). Financieel is deze mutatie verwerkt in programma Leefbare gemeente.		€ 9.500	€ 9.500	€ 9.500
Bij evenementen is route en parkeren via Buitenveld noodzakelijk. De brug is onvoldoende geschikt. Een tijdelijke voorziening tot renovatie is noodzakelijk in seizoen 2021.	€ 30.000			
De gemeente draagt € 3.500.000 bij als cofinanciering in de renovatie van de Boerenverdrietsluis. Een raadsvoorstel hiertoe is separaat aangeboden aan de raad. De besluitvorming vindt parallel aan de behandeling van dit raadsvoorstel plaats. Financieel is deze mutatie verwerkt in programma Leefbare gemeente.		€ 123.000	€ 123.000	€ 123.000
Met het Rijksvastgoedbedrijf is het gesprek gestart over de overdracht van de resterende helft van de Boerenverdrietsluis met de brug en het recht van overpad over Buitenveld. Renovatie brug en weg over Buitenveld vraagt (co)financiering van de gemeente. De kosten (totale investering € 2.500.000) kunnen worden afgeschreven in 40 jaar. De benodigde investering in de weg is nog een punt van onderzoek. Financieel is deze mutatie verwerkt in programma Leefbare gemeente.		€ 87.500	€ 86.900	€ 86.300

Doel: 1 2 3 4 5 6

We verbeteren de kwaliteit en omvang van de woningvoorraad zodat meer mensen in Den Helder wonen.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal woningen in Den Helder.

Bron: CBS. Aantal woningen.

Wat gaan we ervoor doen?

- 3.6.1 De gemeente zet zich in voor het realiseren van kwalitatief goed woningaanbod binnen de binnenstedelijke omgeving. We onderzoeken hierbij wat een passend aanbod aan woningbouw (plekken, aantallen, typologie, prijssegment) is om voorbereid te zijn op een mogelijke toenemende vraag vanuit de groeiende werkgelegenheid in Den Helder.
- 3.6.2 Realiseren van binnenstedelijke nieuwbouwprojecten met als doelstelling 1500 gerealiseerde woningen in 2030. Voorbereiding van de ontwikkeling van de gebieden Omgeving Drs. F. Bijlweg, toekomstlocatie in Julianadorp, Ruyghweg en Dijkbuurt.
- 3.6.3 De omgevingsvisie Stelling geeft inzicht waar woningbouw de verbinding tussen de stadsdelen en de stelling kan versterken.
- 3.6.4 We geven uitvoering aan het lokaal beleidskader huisvesting voor arbeidsmigranten.

Ruimtevragers

Wat	2021	2022	2023	2024
Plankosten woningbouwlocaties Vinkenterrein, Station Zuid en Tillenhof. De kosten rekenen we toe aan de investeringen en exploitatiegebieden. De projecten doorlopen de gebruikelijke fasen in de besluitvorming van startnotitie tot grondexploitatie. Bij de afsluiting van een fase vindt besluitvorming plaats over het beschikbaar stellen van de middelen voor de volgende fase. Deze ruimtevrager drukt dan ook niet op de begroting maar laat wel zien de investering die gedaan moet worden om voortgang te krijgen in de woningbouw. De startnotities voor deze locaties komen in 2020 beschikbaar.	€ 283.000	€ 267.340	€ 102.880	€ 82.180
	ten laste	ten laste	ten laste	ten laste
	van	van	van	van
	investering	investering	investering	investering
Voorbereidingskosten projecten Drs. F. Bijlweg, Julianadorp en Spoorweghaven/Ruyghweg. Hiervoor geldt hetzelfde als voor de hierboven genoemde locaties. Het betreft hier echter gebiedsontwikkelingen waarin de specifieke woninglocaties nog zichtbaar moeten worden.	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 450.000
	ten laste	ten laste	ten laste	ten laste
	van	van	van	van
	investering	investering	investering	investering

Overige ruimtevragers programma Vitale gemeente (niet direct verbonden aan doelstellingen)

Wat	2021	2022	2023	2024
Verlengen van de regionale samenwerking op het programma Leader voor een jaar.	€ 55.000			
Verlenging met nog een jaar wordt in Brussel overwogen. Alle Kopgemeenten moeten meedoen in dit geval. Alle gemeenten in De Kop wegen inhoudelijke kansen op dit moment.				

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

Programma Vitale gemeente	2021	2022	2023	2024
• baten programma 2020-2023	8.241	7.267	6.548	6.548
• lasten begroting 2020-2023	-13.557	-12.579	-12.167	-12.167
saldo begroting 2020-2023	-5.317	-5.312	-5.619	-5.619

Mutaties Kadernota 2021-2024

• Autonome ontwikkelingen	-85	-85	-85	-85
• Raadsbesluiten 2020				
• Nieuw beleid, exploitatie	-335	-50	-50	-50
• Nieuw beleid, investeringen				
Totaal mutaties	-420	-135	-135	-135
saldo kadernota 2021-2024	-5.737	-5.447	-5.755	-5.755

Trends

1. Schoon, heel en veilig is het uitgangspunt voor het inrichten en beheer van de openbare ruimte.
2. Het Klimaatakkoord verplicht gemeenten tot lagere CO2-uitstoot en duurzamer energieverbruik.
3. Den Helder wordt veiliger (objectieve cijfers), de subjectieve veiligheid (gevoel van veiligheid) blijft gelijk. Er is wel een stijging van (drugs en drank gerelateerd geweld) en er is meer en complexere zorg- en veiligheidscausistiek.
4. Den Helder onderscheidt zich van andere gemeenten door een groot en kwalitatief goed aanbod van natuur en cultuur in Den Helder en omgeving (met veel waardering van bewoners en bezoekers).
5. Er is een kloof tussen de schoolverlaters en de (lokale) arbeidsmarkt.

Doelen

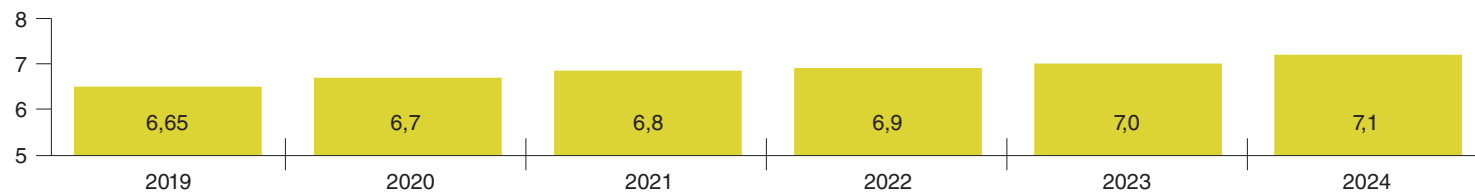
1. De openbare ruimte in Den Helder is schoner en inwoners waarderen deze beter.
2. Den Helder verbruikt minder (fossiele) energie en is meer klimaatbestendig.
3. Den Helder is veiliger en inwoners ervaren dit ook zo.
4. Meer mensen bezoeken Den Helder en maken gebruik van het aanbod van cultuur en natuur in en om de stad.
5. Onze inwoners zijn hoger opgeleid, hebben toegang tot beter onderwijs, wat beter aansluit op de arbeidsmarkt.
6. Onze inwoners sporten en bewegen meer door betere samenwerking tussen sportclubs en optimaler gebruik van sportterreinen.

Doel: 1 2 3 4 5 6

De openbare ruimte in Den Helder is schoner en inwoners waarderen deze beter.

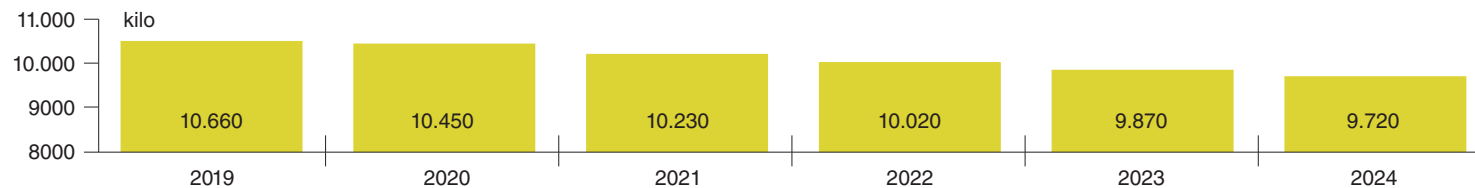
Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Waardering fysieke leefomgeving.

Bron: Waarderingscijfer gebaseerd op Waarstaatjegemeente.nl.

Hoeveelheid zwerfafval.

Bron: Registratie gemeente Den Helder.

Wat gaan we ervoor doen?

- 4.1.1 Het onderhoud blijft op het niveau dat we in 2020 hanteren.
- 4.1.2 In de openbare ruimte scheiden we afval.
- 4.1.3 De aanpak van de onderhoudsopgave wordt per gebied integraal aangepakt.
- 4.1.4 Bij vervanging/renovatie proberen we ook de verkeersveiligheid te verbeteren.

Ruimtevragers

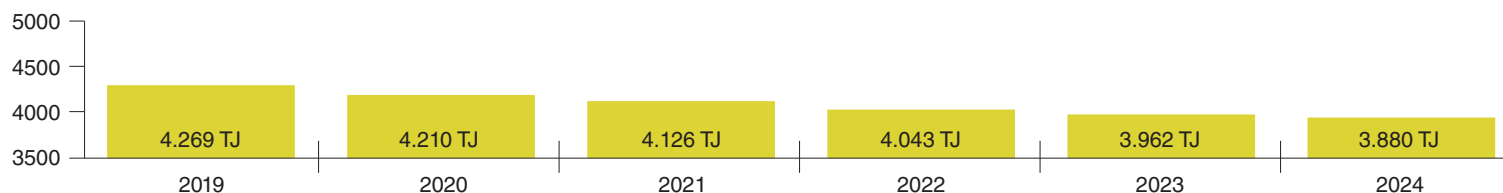
Wat	2021	2022	2023	2024
Het Beleidskader Openbare Ruimte in nieuw perspectief is het uitgangspunt voor het onderhoud van de openbare ruimte. De kosten van onderhoud van de openbare ruimte zijn hoger geworden. In RI19.0102 is toegelicht dat er in verband met de iepziekte hogere beheer- en vervangingskosten zijn voor bomen. Om te voorkomen dat minder bomen kunnen worden vervangen, zijn aanvullende middelen nodig. In verband met areaaluitbreiding is er extra openbare ruimte te onderhouden. Het gaat om nieuw ingerichte openbare ruimte, zoals Willem Alexanderhof en 't Laar.	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
Het scheiden van afval in oranje en grijze bakken in de openbare ruimte vergt aanvullende middelen omdat meer afvalbakken geleegd en onderhouden moeten worden. Afname van het aantal afvalbakken is niet gewenst omdat de aanwezigheid van de bakken het opruimen van hondenpoep stimuleert.	€ 49.000	€ 49.000	€ 49.000	€ 49.000
In de vijver Heiligharn zit blauwalg en is sprake van zuurstoftekort bij warm weer. Met een aanpassing van de vijver is dit te verhelpen.	€ 75.000			
Er zijn wensen om het kruispunt Fabrieksgracht/Spoorgracht 30 km maken en asfalt te vervangen door klinkers met in het verlengde een fietspad langs het Vinkenterrein. Er ligt hier een mogelijkheid tot het aanvragen van subsidie bij de provincie.				
Er is ook een wens om het kruispunt Jan Verfaillweg – Waddenzeestraat – Seringenlaan te vervangen door een rotonde om zo een snellere en veiliger verkeersdoorstroming mogelijk te maken. Ook hier ligt een kans op subsidie.				
Vorgesteld wordt om deze ruimtevragers vooralsnog niet in de Kadernota op te nemen om de komende maanden zoveel mogelijk ruimte te houden met het oog op een eventueel wijzigend financieel perspectief.				
Auto's die vanaf Schootenweg de Industrieweg of Nijverheidsweg inrijden hebben geen optimaal zicht op het verkeer op het fietspad. Vorgesteld wordt het fietspad langs de Schootenweg op die punten aan te passen. Kans op subsidie (50%). Totale investering € 80.000.	€ 40.000			

Doel: 1 2 3 4 5 6

Den Helder verbruikt minder (fossiele) energie en is meer klimaatbestendig.

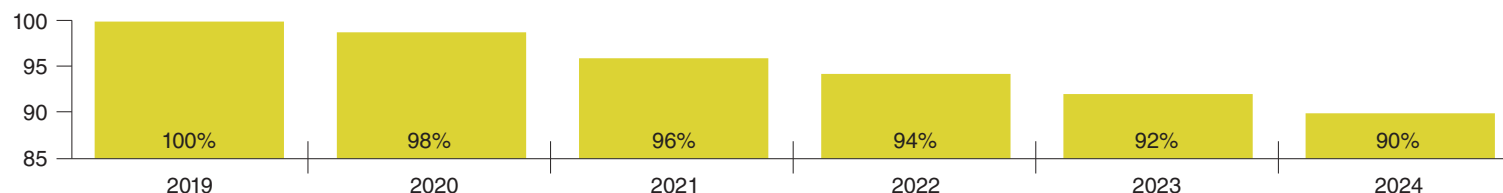
Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Minder netto energieverbruik.

Bron: CBS Netto energieverbruik (gas en elektriciteit) in joules in Den Helder.

Gemeentelijke organisatie gebruikt netto 2% minder energie per jaar volgens CO2 Prestatieladder.

Bron: Energiemonitor HVC.

Wat gaan we ervoor doen?

- 4.2.1 We verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed op gemiddeld energielabel B.
- 4.2.2 De Transitievisie Warmte wordt uiterlijk 4^e kwartaal 2021 vastgesteld.
- 4.2.3 We ontwikkelen een pilot voor alternatieve energiebronnen gericht op aardgasvrij.
- 4.2.4 Uitvoeren van de regionale energiestrategie (RES) en het regionaal energiebesparingsprogramma Wonen die in 2020 worden vastgesteld.
- 4.2.5 Stimuleren verduurzaming bedrijfstreinen.
- 4.2.6 De gemeente verduurzaamt zelf waar mogelijk. In 2021 wordt onder andere uitvoering en installatie van slimme meters in de openbare verlichting gerealiseerd en is in het nieuwe deelcontract deelauto's verdere verduurzaming van het wagenpark als voorwaarde opgenomen.

Ruimtevragers

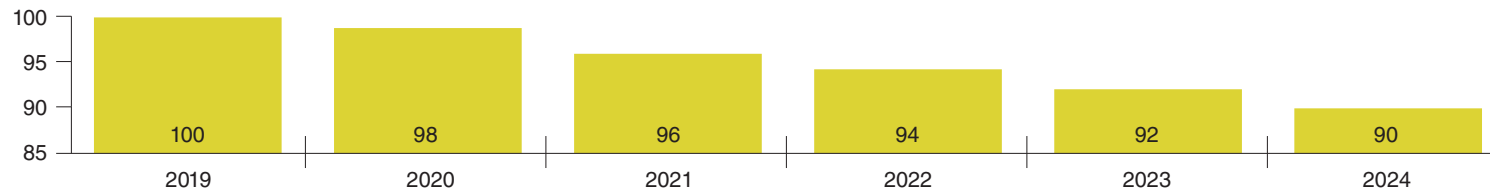
Wat	2021	2022	2023	2024
Extra investeringslast om de locatie Ambachtsweg met voorrang te brengen naar energielabel B.	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Investeringsbedrag is € 416.000. Lasten:				
Het programma Energieneutraal zet op dit moment in op duurzaamheids-maatregelen in brede zin.				
Voor de komende jaren leggen we hierin de focus op de ontwikkeling en uitvoering van de transitievisie Warmte en de uitwerking van de Regionale Energie Strategie. De kosten voor onderzoek en uitwerking van deze plannen en de cofinanciering van subsidies daartoe brengen we ten laste van de € 400.000 die voor dit programma structureel beschikbaar is gesteld.				

Doel: 1 2 3 4 5 6

Den Helder is veiliger en inwoners ervaren dit ook zo.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Overlastindex.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl.

Wat gaan we ervoor doen?

- 4.3.1 Toezicht en handhaving in de openbare ruimte aanvullen, doordat de politie zich concentreert op de basistaken.
- 4.3.2 Zorg kan pas effectief zijn als onveiligheid is opgeheven. Het project Geweld hoort Nergens Thuis wordt ingezet met diverse deelprojecten voor scholing omtrent herkenning van geweld en ook het bespreekbaar maken ervan.
- 4.3.3 We gaan investeren in een betere en gerichtere informatie-uitwisseling, tussen de zorg- en veiligheidsketen conform de eisen van de AVG.

Ruimtevragers

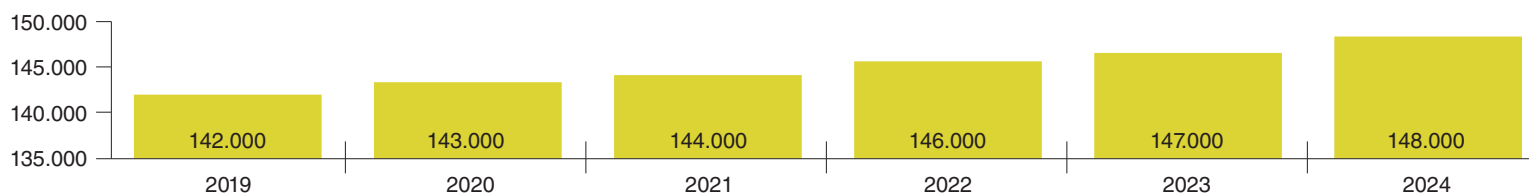
Wat	2021	2022	2023	2024
In 2020 worden nieuwe camera's geplaatst. De camera's moeten tegenwoordig uitgekeken worden door een uitkijkcentrale in Alkmaar of Zaanstad. De politie doet dat niet meer lokaal. Dat zal per 1 januari 2021 moeten gebeuren. De kosten hiervoor zijn nog niet begroot.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000

Doel: 1 2 3 4 5 6

Meer mensen bezoeken Den Helder en maken gebruik van het aanbod van cultuur en natuur in en om de stad.

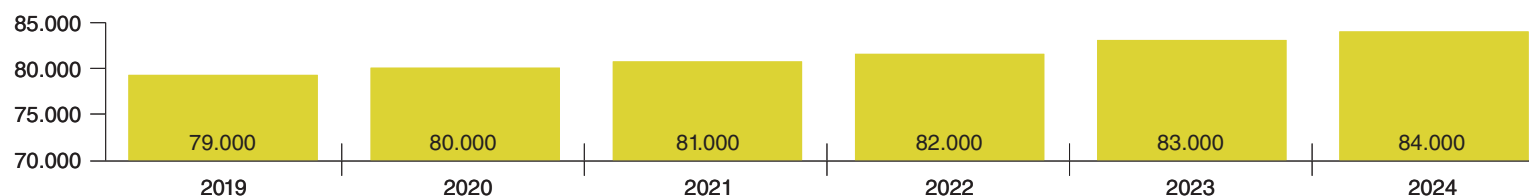
Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal bezoekers per jaar aan Marinemuseum, Reddingmuseum, fort Kijkduin/Atlantikwall museum.

Bron: Tellingen van de musea.

Aantal bezoekers per jaar aan bezoekerscentrum De Helderse Vallei.

Bron: Tellingen van De Helderse Vallei.

Wat gaan we ervoor doen?

4.4.1 Beheren, behouden en ontwikkelen van cultureel erfgoed, onder andere door ondersteuning van de stichting Erfgoed Den Helder.

4.4.2 Opening vogelasiel bij De Helderse Vallei en verplaatsing van locatie Dierenambulace naar De Helderse Vallei.

4.4.3 Profileren van cultuur en natuur van Den Helder in toerisme en bij mogelijke werknemers van bedrijven in Den Helder via citymarketing.

Ruimtevragers

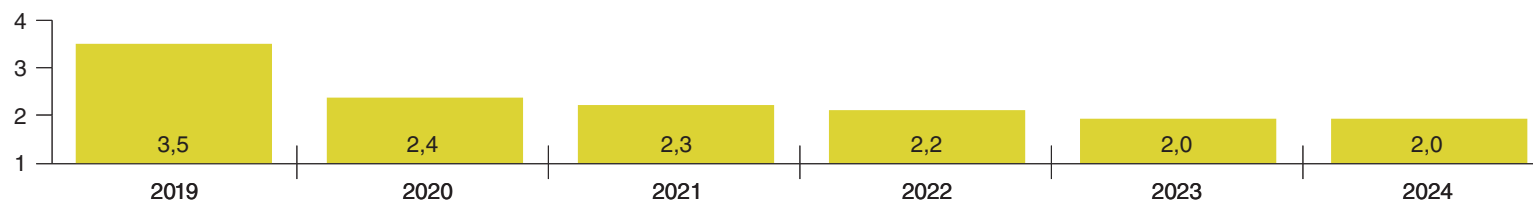
Wat	2021	2022	2023	2024
Monumentale waarde van grafmonumenten en groene omgeving versterken door kwaliteitsimpuls in beheer.	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000

Doel: 1 2 3 4 5 6

Onze inwoners hebben toegang tot beter onderwijs en zijn hoger opgeleid.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Minder vroegtijdige schoolverlaters.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl. Percentage vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VO en MBO).

Wat gaan we ervoor doen?

4.5.1 We organiseren voorlichting en lessen bij het ROC voor jongeren en hun ouders op scholen over het betalen van het school- en boekengeld.

4.5.2 Methodische aanpak schoolverzuim wordt uitgevoerd.

4.5.3 Doorlopende lijn in aanpak jongvolwassenen 16-27 jaar, onder andere met de aanpak Jeugd Werkt!

4.5.4 Om de kwaliteit van het onderwijs te stimuleren, dragen we bij aan de pilot van Scholen aan zee met betrekking tot verbrede en verlengen schooldag

Ruimtevrager

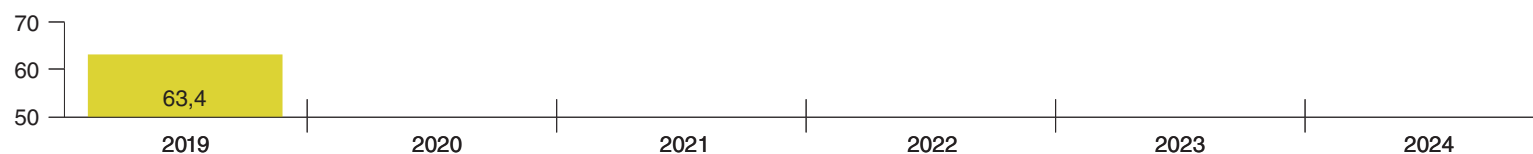
Wat	2021	2022	2023	2024
Subsidie voor vier schooljaren voor Scholen aan Zee om het werken met leerlinglounges op de locaties beroepsonderwijs en lyceum in het kader van een verlengde en verbrede schooldag te stimuleren.	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 73.000

Doel: 1 2 3 4 5 6

Sporten en bewegen bevorderen om de gezondheid van onze inwoners te bevorderen.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal inwoners op de Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Bron: Kenniscentrum sport. Percentage van alle inwoners in Den Helder die vijf dagen per week 30 minuten matig intensieve lichaamsbeweging hebben.

Wat gaan we ervoor doen?

- 4.6.1 We evalueren in 2021 het subsidie- en tarievenbeleid sport en passen het eventueel aan.
- 4.6.2 Bij de inrichting van de openbare ruimte streven we naar behoud en uitbreiding van de beweegvriendelijke omgeving. We breiden routenetwerken uit en stimuleren sportieve evenementen.
- 4.6.3 Verenigingen stimuleren, faciliteren en ondersteunen bij het verduurzamen van hun accommodaties.
- 4.6.4 In 2021 optimalisering van het benutten van de Rijksregeling Brede regeling combinatiefunctionarissen voor het onderwijs en buurtsportcoaches.

Ruimtevragers

Wat	2021	2022	2023	2024
In het beleidskader Sport zijn diverse ruimtevragers aangekondigd. Het gevraagde budget wordt niet geheel meegenomen in deze Kadernota om de komende maanden zoveel mogelijk ruimte te houden met het oog op een eventueel wijzigend financieel perspectief.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
De maatregelen op aanpak overgewicht is hierboven opgenomen bij het programma Zorgzame gemeente.				
Om een extra bijdrage uit de Rijksregeling Brede Regeling Combinatiefuncties te krijgen voor buurtsportcoaches is cofinanciering nodig. De middelen worden als subsidie uitgekeerd aan de organisaties.				

Het Heersdiep heeft diverse vraagstukken om onderhoud en beheer op orde te krijgen. € 100.000

Voor huidige personeel (waaronder veel vrijwilligers) is deze opgave te groot. Met de inzet van een transitieadviseur in 2020 en 2021 kan de stabiliteit in de bedrijfsvoering in relatie tot het vastgoed worden geborgd.

Overige ruimtevragers programma Leefbare gemeente (niet direct verbonden aan doelstellingen)

Wat	2021	2022	2023	2024
Het omgevingsplan bevat bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet de toedeling van functies aan locaties en alle andere regelgeving over de fysieke leefomgeving voor de gehele gemeente. Het is de opvolger van de huidige bestemmingsplannen en diverse (onderdelen van) verordeningen. Om de overgang zo soepel mogelijk te laten verlopen worden bestemmingsplannen actueel gehouden en gevormd naar de ambities en mogelijkheden van de nieuwe wet. Voor deze transitiefase is extra menskracht nodig.	€ 85.000	€ 85.000		

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

Programma Leefbare gemeente	2021	2022	2023	2024
• baten programma 2020-2023	21.547	20.415	20.484	20.484
• lasten begroting 2020-2023	-52.068	-51.591	-51.677	-51.677
saldo begroting 2020-2023	-30.521	-31.176	-31.192	-31.192

Mutaties Kadernota 2021-2024

• Autonome ontwikkelingen	-93	-186	-186	-198
• Raadsbesluiten	-104	-103	-102	-102
• Nieuw beleid, exploitatie	-956	-671	-586	-534
• Nieuw beleid, investeringen	0	-125	-124	-123
Totaal	-1.153	-1.085	-998	-958
saldo kadernota 2021-2024	-31.674	-32.261	-32.191	-32.150

Financiën in totaal

De financiële positie wordt hieronder toegelicht langs de lijnen die daarvoor in de financiële verordening zijn vastgesteld. Een financieel totaaloverzicht met de voorstellen tot dekking.

- Weerstandsvermogen en risico's;
- Resultaat jaarrekening 2019;
- Technische uitgangspunten indexering en
- Overzicht reserves.

Financieel totaaloverzicht met voorstellen tot dekking

Per programma zijn de in deze Kadernota genoemde ruimtevragers, de aan de orde zijn autonome ontwikkelingen, financiële gevolgen van reeds genomen raadsbesluiten en de begin- en eindsaldi opgenomen. Het totale financiële beeld is als volgt (- is nadeel; + is voordeel):

Totaal meerjarenbegroting 2021-2024 stand Begroting 2020-2023 (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
• baten programma's 2020-2023	197.692	198.016	197.575	197.575
• lasten programma's 2020-2023	-199.555	-197.897	-196.884	-196.884
Saldo programma's begroting 2020-2023	-1.863	119	691	691
Totaal mutaties Kadernota 2021-2024				
• autonome ontwikkelingen	-524	-490	-71	-622
• raadsbesluiten	-384	-243	-102	-102
• nieuw beleid, exploitatie	-2.481	-1.811	-1.606	-1.554
• nieuw beleid, investeringen		-125	-124	-123
<i>Totaal mutaties</i>	<i>-3.389</i>	<i>-2.668</i>	<i>-1.903</i>	<i>-2.401</i>
Saldo programma's Kadernota 2021-2024	-5.252	-2.550	-1.212	-1.710
Dekkingsvoorstellen				
• dekking incidenteel uit de algemene reserve	1.112	290	0	0
• dekking Coalitieakkoord post 'overige ruimtevragers'	566	491	432	432
• dekking door lagere rentekosten	500	500	500	500
• dekking algemene middelen Stabiliteitsfonds	898	994	843	843
<i>Totaal dekkingsvoorstellen</i>	<i>3.076</i>	<i>2.275</i>	<i>1.775</i>	<i>1.775</i>
Saldo begroting 2021-2024, stand Kadernota 2021-2024	-2.176	-275	563	65

Uit dit overzicht blijkt dat na vertaling van de autonome ontwikkelingen, de raadsbesluiten die zijn genomen in 2020 en de ruimte vragers uit deze kadernota er dus nog een meerjarig tekort resteert (zie regel 'saldo programma's Kadernota 2021-2024'). Om dit tekort te dekken stellen we voor:

- Incidentele posten te dekken uit incidentele middelen; lees: de algemene reserve.
- Benutten van de ruimte in de post 'Overige ruimtevragers'.
- Lagere rentekosten: er wordt een voorstel voorbereid om te komen tot een herziening van ons leningenpakket. De effecten daarvan zijn door de coronacrisis nog enigszins in beweging, maar de voorgestelde effecten zijn haalbaar.
- Eerder is voorgesteld om de inhoudingen op de middelen die we aanvullend hebben ontvangen in de september- en decembercirculaire voor een deel in het Stabiliteitsfonds toe te voegen. Ook is aangegeven dat dit een keuze is. Wij stellen voor de hogere algemene middelen volledig in te zetten voor de dekking van het tekort dat is berekend.

Overigens is dit natuurlijk een momentopname die nog sterk beïnvloed zal worden door de uitkomsten van de mei- en (wellicht) septembercirculaire en de effecten van de coronacrisis.

Weerstandsvermogen en risico's

Bij de navolgende stand van het weerstandsvermogen is rekening gehouden met alle raadsbesluiten, de uitname voor het Helders steunfonds van € 2 miljoen, de jaarrekeningresultaten, de resultaten van de kadernota en de verwachte kosten van de afwikkeling van Baggerbeheer. Ook is rekening gehouden met de dekking van de incidentele posten uit de algemene reserve.

Weerstandsvermogen	2021	2022	2023	2024
Weerstandscapaciteit (a) in €	20.540.762	18.529.936	17.955.481	18.248.393
Risico's (b) in €	16.439.806	16.439.806	16.439.806	16.439.806
Weerstandsvermogen (a/b)	1,2	1,1	1,1	1,1

De stand blijft voldoen aan de norm van het coalitieakkoord van minimaal 1,0.

Een overzicht van de risico's is samenvattend als volgt.

Overzicht totale risicobedrag (in €)		
Omschrijving risico	Maximale risico-bedrag	totaal risicobedrag
Garantstellingen zonder achtervang	90.147.000	7.493.360
Garantstellingen met achtervan WSW	168.176.000	1.681.760
Geldleningen	61.348.000	1.056.995
Overige risico's	52.800.000	24.617.400
Totaal	372.471.000	34.849.515
Factor voordoen alle risico's tegelijk 40%		13.939.806
Basisbedrag voor overige risico's		2.500.000
Totaal risicobedrag		16.439.806

De toelichting op de risico's is opgenomen in de jaarrekening 2019.

We geven nog de toelichting op de post 'Overige risico's' weer.

Omschrijving risico	Kanspercentage voordoen kans frequentie	Maximale risicobedrag	Kans op voordoen max. risico (80/50/20%)	Totaal risicobedrag	Onderbouwing zekerheden en omstandigheden van invloed op de frequentie
Overige risico's					
Schadeclaims en planschades	100%	2.400.000	50%	1.200.000	Kans op toewijzen van een of meer claims is mogelijk; er lopen rechtszaken
Grondexploitatie	100%	2.204.000	80%	1.763.200	Berekend risico grondexploitatie
Exploitatie Willemsoord BV	25%	1.000.000	50%	125.000	Vraag is of onderhoud voldoende bekostigd kan worden binnen de exploitatie.
NV PoDH aandelenkapitaal	25%	7.046.000	80%	1.409.200	Er is een regeling getroffen voor het onderhoud van de zaken die meer tot de openbare infrastructuur kunnen worden gerekend. Meeste eigendommen zijn niet hypotheccair belast.
Open einderegelingen BUIG en 3D's	100%	20.000.000	50%	10.000.000	Grove inschatting risico van 4 jaar tekort € 5.000.000. In die tijd moet ombuiging mogelijk zijn.
Tegenvallende uitkering gemeentefonds	100%	20.000.000	50%	10.000.000	Uitkering gemeentefonds is sterk afhankelijk van uitgaven Rijk, verplichte uitgaven bij deel van deze uitkering en economische ontwikkeling.
Gemeentelijke heffingen	100%	150.000	80%	120.000	Effect foute taxatie panden
Totaal		52.800.000		24.617.400	

Resultaat jaarrekening 2019

Conform de financiële verordening van de gemeente wordt in de Kadernota het resultaat van de jaarrekening aangegeven. Dit is van belang voor het effect op het weerstandsvermogen en de ontwikkeling van de baten en lasten die een structureel effect hebben op de begroting. Het totaaloverzicht van de jaarrekening is als volgt:

Totaal <i>Bedragen (x € 1.000)</i>	Begroting 2019		Rekening 2019	Verschil gewijzigde begroting -/- rekening
	Oorspronkelijk	Na wijziging		
Totaal lasten	195.412	202.335	197.059	5.276
Totaal baten	-188.709	-194.386	-197.416	3.030
Saldo van baten en lasten	6.703	7.949	-357	8.306
Totaal toevoegingen reserves	3.726	10.934	10.553	381
Totaal onttrekkingen reserves	-7.978	-18.382	-15.398	-2.983
Gerealiseerd resultaat	2.451	502	-5.202	5.704

Er is dus een voordelig saldo van ruim € 5,2 miljoen gerealiseerd. Belangrijke afwijkingen worden veroorzaakt door vooral activiteiten die niet volledig konden worden gerealiseerd en waarover de raad een besluit heeft genomen om die door middel van resultaatbestemming door te schuiven naar 2020 (€ 3,5 miljoen). Ook is er in samenhang daarmee bij de overheadkosten sprake geweest van een besparing. Ten slotte is er € 700.000 vrijgevallen van de voorziening grondexploitatie Willem-Alexanderhof wegens het gunstige verloop van de ontwikkeling van deze exploitatie.

Tegenvallers waren er op het gebied van de ontwikkeling van de kosten voor Wmo en Jeugdzorg. Hoewel daar hogere rijksbijdragen tegenover stonden, heeft deze ontwikkeling effect op de meerjarenbegroting. In deze kadernota is rekening gehouden met de stijging van de kosten van per saldo € 1 miljoen.

In de bepaling van het weerstandsvermogen is rekening gehouden met het effect van de uitkomsten van de jaarrekening op de algemene reserve.

Technische uitgangspunten indexering

De technische uitgangspunten voor de indexering worden jaarlijks op een vaste manier bepaald. Voorlopig gaan we daar vanuit. Gezien de ontwikkeling van de coronacrisis zal mede in het licht van de gegevens van de meicirculaire zal bezien worden op aanpassing nodig is.

Samenvatting uitgangspunten:

Loonontwikkeling	2,60 %
Prijsontwikkeling	2,00 %
Gemeenschappelijke regelingen	2,33 %
Subsidies gesubsidieerde instellingen	2,48 %
Gemeentelijke heffingen (m.u.v. rioolrecht)	2,30 %

Ontwikkeling loon- en prijsniveau

Bij de ontwikkeling van het loon- en prijsniveau worden de ontwikkelingen binnen de gemeente aan de ene kant en bij de gemeenschappelijke regelingen en gesubsidieerde instellingen aan de andere kant onderscheiden. Voor de ontwikkelingen wordt gebruik gemaakt van de meest recente middellange termijnverkenning van het Centraal Planbureau (Cpb)¹.

Loonontwikkeling

Voorgesteld wordt in de begroting 2021 uit te gaan van een loonontwikkeling van 2,60 % opgebouwd uit:

• incidentele loonontwikkeling (periodieken)	1,06 %
• sociale lasten / autonome loonontwikkeling cao	1,54%
• totaal loonontwikkeling	2,60 %

Prijsontwikkeling

Op basis van de Cpb-ramingen wordt een prijsontwikkeling (prijsontwikkeling bruto binnenlands product) verwacht van 2,00 %.

¹ Centraal Planbureau: MLT-raming november 2019, publicatiedatum 18 november 2019

Gemeenschappelijke regelingen (GR-en)

Voor de gemeenschappelijke regelingen wordt voor de looncompensatie uitgegaan van de cao gemeenten. Zolang er geen cao ontwikkeling bekend is, wordt uitgegaan van de prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers, in dit geval 2,60 % (Cpb).

Voor de prijsontwikkeling wordt uitgegaan van de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product, in dit geval 1,70 % (Cpb).

Uitgaande van de verhouding 70/30 tussen loon- en prijsgevoelige elementen stijgt de deelnemersbijdrage met 2,33% ($70\% \times 2,60\% + 30\% \times 1,70\%$).

Gesubsidieerde instellingen

Bij de gesubsidieerde instellingen is er sprake van een 80/20 verhouding tussen loongevoelig en prijsgevoelig deel van de uitgaven, hiermee komt de loon/prijsontwikkeling voor 2020 uit op 2,48 %.

Gemeentelijke heffingen

Met als uitgangspunt een 50/50-verhouding tussen loongevoelig en prijsgevoelig deel van de gemeentelijke uitgaven bedraagt het gemiddelde inflatieniveau: 2,30 %.

Voor de rioolheffing geldt dat op grond van het beheerplan de trendmatige aanpassing voor loon- en prijsstijgingen gelijk loopt met het in het Gemeentelijk Rioleringsplan aangegeven percentage om tot een kostendeekkende exploitatie te komen.

Overzicht reserves

Volgens het beleidskader reserves en voorziening vormen de mogelijke vrijval, keuzemogelijkheden en heroverwegingen reserves een vast onderdeel van de kadernota. De afgelopen jaren zijn diverse bestemmingsreserves vrijgevallen en toegevoegd aan de Algemene reserve. Het overzicht van de verwachte stand van de reserves per 31 december 2020 is als volgt:

Naam	Saldo 31/12/2020
Algemene reserve	31.269.069
Totaal Algemene reserve	31.269.069
Nieuwbouw stadhuis	3.961.709
woonomgeving de Schooten	292.603
Res Drooghe Weert	32.000
Res.Bijdr.lokatie RWS+	2.313.000
Evenementen 40.155	
Totaal Beleidsprioriteiten	6.639.467

Naam	Saldo 31/12/2020
Kunstopdr./aank.kunstvoorwerpen	62.757
Monumenten	70.533
Bovenwijkse voorzieningen	133.245
Res bodemsanering	747.401
Totaal Meerjarig beleid	1.013.907
DIVMAG - terrein	227.044
Aankopen SH wet Voorkeursrecht	264.275
Af te stoten Gem.vastgoed	989.477
Reserve beschermd wonen	1.224.854
Reserve huurderving	39.160
Totaal Buffer voor risico's	10.922.100
Egalisatiereserve grondexploitatie	500.000
Stabilisatiefonds algemene uitkering	1.200.000
Egalisatiereserve leges vs kn bouwleges	100.000
Totaal Egalisatiereserves	1.800.000
Nieuwbouw Pijler/Herderschee	1.454.297
Onderw.cluster Pasteurstraat	1.978.205
Res.park.terr.DeSchooten k.lst	117.000
Res.A.Pieckpl.kap.lst	789.048
Res.Nooderhaaks kap.lst	1.918.386
Polderweg kap. Lasten	428.759
Res. Fietspad Duinweg kap. lasten	132.127
Res. Kap.lst. Streepjesberg	243.750
Res. Kap.lst. Villa Kakelbont	273.975
Res.kap.lst Fietspad Ooghduyne	200.000
Kapitaalegalisatiereserve project Koningstraat	2.190.000
Res. Kap. Ist. Stadspark	3.325.000
Res. Kap.lst Sportlaan	10 375.000
Res. Kap.lst Wildopvang	120.000
Totaal Technische reserve	13.545.547
Totaal Alle Reserves	57.012.832

Dit geeft de stand aan van de reserves op 31 december 2019, Hierbij is dus nog geen rekening gehouden met besluiten die door de raad in 2020 zijn genomen dan wel ter besluitvorming voor liggen als de instelling van een Helders steunfonds voor de effecten van de coronacrisis alsook de uitvoeringsplannen schuldhelpverlening en wijkgericht werken. Veel reserves dienen ter dekking van kapitaallasten; wanneer besloten zou worden om die op te heffen, zou dat leiden tot een negatief effect op het begrotingssaldo.

Omdat er al diverse reserves zijn opgeheven de afgelopen jaren, zijn er nu geen voorstellen voor het opheffen van reserves dan wel voor extra mutaties in de reserves, behalve de volgende beperkte mutatie:

- *Voorgesteld wordt de doelstelling van de reserve monumenten uit te breiden met 'opstellen visie Stelling', de einddatum van besteding van de reserve los te laten en € 20.000 als minimum niveau van de reserve te benoemen.*

